

451581

Imprimat legal.

4 SEP. 1926

Țara Noastră

FONDATOR: OCTAVIAN GOGA

ANUL VII

No. 33

15

AUGUST

1926

62

In acest număr: Epistolă către preoți de T. Arghezi; Flor de toamnă, poezie de Iustin Ilieșiu; Veneția, poezie de Gyoni Géza, traducere; Anti-semitismul creștin de G. M. Ivanov; Alfa și Omega, de Septimiu Popa; In campanie electorală, Pe Valea Sărazului de P. Nemoianu; Socoteala de Vladimir Nicoară; Spre luminișuri de Corneliu Codarcea; Săptămâna literară de D. I. Cucu; Insemnări: Duzul, Bagatelizarea lui Maurras, „Muștrarea“ dlui N. Iorga, Comedia de la Sovata etc. etc.

CLUJ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: PIAȚA CUZA VODĂ No. 16

Un exemplar 10 Lei

© BCUCluj

Țara Noastră

Epistolă către Preoți

Un argument foarte defavorabil clerului nostru, mai categoric și mai decisiv decât orice critică și literatură, îl dă indiferența poporului românesc.

Toți scriitorii l-au acuzat întotdeauna că nu participă la nici-o mișcare de revendicări și îndrăsneli, că rabdă, suferă și tolerează ca un material inert, necultivat în sensibilitățile lui, de marea școală primitivă a credinței religioase. Popoarele cari au făcut istorie au crezut și cred. Mai lesne se altoiește o idee pe cugetul muncit de o preocupare mistică decât în mentalitatea brută a unui popor străin de contemplație și controversă. Dacă poporul francez nu era catolic nu putea să fie nici republican și marea revoluție s'ar fi ivit pentru întâia oară cu 130 de ani mai târziu, la ruși, popor necivilizat însă mistic, în stare de o jertfire de sine spontană și monahală. Noi nu am fi luat inițiativa nici unui eveniment, niciodată, dacă evenimentele nu sileau inițiativa să le asculte, târîtă în deslănțuirea lor. Pasivi față de nedreptate, față de boer, față de prefect, de jandarm și de guverne, pasivi am fost în tot trecutul nostru și supuși. Operația intelectuală a unei convingeri drepte sau eronate, dar obținută dintr'un conflict moral, dintr'o luptă a sufletului secretă, nu s'a săvârșit în spațiul simțirii noastre, din pricina unei educații religioase absente și a incapacităților ce rezultă din această absență. Ce-i de făcut? Cum vom putea pune ceva în golul educației noastre și ce anume trebuie pus, ca să echivaleze întârziat cu ceea ce era necesar să fie la timp?

Indiferența noastră religioasă e numai aparentă. Facultatea de a

crede nu este exclusiv franceză, catolică, protestantă sau revoluționară. Poporul românesc este în stare să se comporte la fel cu înaintașii lui, mai fericiți istoricește. Puterea de a se răzima pe suflet și pe imponderabile, el o are și numai stărpiciune nu i se poate imputa lui, victorios în țările Dunării, prin belșugul posterității. Indiferența românească privește în special materialitatea credinții: Biserica și clerul și în deosebi clerul, pe care într'adevăr, să nu ne codim, poporul nu știe și nu știe de ce să-l respecte.

Pilde evidente de capacitate mistică integrală dă actualmente poporul românesc în convertirea la secte. Adventismul a putut ridica și depărta de realitățile bucurioase ale vieții sociale, pe țaran până la sacrificiul personal. În timpul războiului au fost adventiști români, de cea mai curată și expresivă origină, cari au refuzat să tragă, din principiu religios. Predicatorii adventiști, bătuți timp de zece ani, la toate adunările religioase, de către preoți, secondați de administrație, au sfârșit prin a converti numeroase regiuni țărănești, fără să mai socotim succesele din orașe. Acești predicatori erau români, ca și ascultătorii lor. Astăzi adventismul are în București un complex cultural, bibliotecă, imprimerie, sală de rugăciuni, o proprietate impunătoare, improvizată din contribuțiile banilor săraci. Mai mult, fiecare a putut prețui influența hotărâtă în cece privește personalitatea morală a convertiților, a sectei asupra tuturor aderenților. O viață curată, un desinteres remarcabil, o neînchipuită de noi onestitate curentă, caracterizează pe adventiști.

Dintr'un anumit punct de vedere, adventismul poate să constituie o gravă eroare, o sinceră eroare însă; ne este permis să contestăm valoarea unui adevăr eronat care mântuiește pe omul micșorat și viciat de adevăruri adevărate? Când se manifestă câștigul obștesc și național mai mare, la îmbrățișarea entuziastă a unei erezii dinamice sau la profesarea unei ortodoxii vlăguite?

Foarte interesant în privința demonstrației că publicul românesc poate simți și practica actul suav și tonic al credinții, este cazul preotului caterisit Tudor Popescu, dela biserica din București Cuibul cu-Barză. Acest preot nu s'a ivit cu originalitatea unui sectarism românesc, ideile lui, împrumutate și incoerente, nu sunt din cele cardinale. El a putut însă, într'un cartier populat de bogătași indiferenți, să umple biserica, să se facă ascultat, primit și urmat cu solidaritate, și după caterisire. Trimișii Mitropoliei pentru a cerceta și întoarce la făgaș pe acest preot rătăcit de o sinceritate, au fost întâmpinați ostil de către domni și cucoanele din cartier, care până la predica preotului schismatic, abia dacă aflaseră că există o Scriptură și că ea dovedea, în limbaj imaterial, dumnezeirea lumii și a unui Fiu Iisus. Proprietarii cartierului citeau Biblia, confruntau esențele, discutau Evanghelia, pasionați de o preocupare până atunci ironizată: răscrucea sufletească.

Prin urmare, o erezie îmbrățișată de o clasă socială românească,

deosebită de aceea frecventată de adventism. Nu, poporul românesc nu este indiferent religios.

Evident, felurite alte secte și schisme își dispută atențiunea și respectul poporului românesc — și nu în deșert. Toate și-au recrutat aderenți organizați de luptă, desprinși zilnic mai numeroși dela sânul Bisericii ortodoxe, păzită de câini adormiți și de semne zugrăvite.

Substanța spiritului religios este credința dar și vehemența. Poporului îi place, pe bună dreptate, o Biserică profetică și luptătoare, cu preoți activi pentru întinerirea necurmată a forțelor morale, cu preoți devotați și în felul lor, revoluționari. El evită discursurile ministeriale, presa oficioasă și catedrele plătite, preferând un cuvânt bun rostit pe stradă și cântecul unui flașnetar, șchiop și independent.

Din toate instituțiile Statului, aceea care este obligată să rămâie permanent gingașă și fragedă este Biserica. Preoții au datoria să nu pară niște funcționari și mai târziu niște pensionari. Ei păstoresc în principiu patimile, zborurile, avânturile, dragostea și mila. Ei nu se pot învechi fără primejdie, alături de aceste izvoare în veci frământate și noi. El cultivă, prin definiție, regiunea obscură, în care se întâlnesc idealurile, durerile și desnădejdele: cum pot să umble printre ele ca niște șoareci și să nu plutească peste piscurile lor, ca niște pasări mari? Cum au timpul să se banalizeze, să devie vulgari, papugii și meschini?

Înainte prelaților de categoria burghezilor îmbogățiți la teighele, obezi, moleșiți, cu blăniile scumpe încuibate de moli, iese sprinten, focos și iute sectantul. Acesta nu a fost înscris în Buget, nu este protejat de legi, nu are bătrânețile garantate, pe seama lui nu circulă șoapta și zvonul. El apare în numele unui Christ îndreptător, îndrăgostit de durerile insului social, fără samur, fără automobil, fără episcopie, fără prestigiu, ca un Christ dorit de toată lumea. Sectantului îi este sarcina, relativ, ușoară: el învinge întotdeauna și concentrează simpatiile creștinilor desgustați de orânduiala bisericească parvenită. Iar Biserica românească, a moșilor și a strămoșilor, trebuie apărată de poliție și de comisari, ca nu cumva să fie știrbită în măreția ei lascivă.

Preoți tineri români, care cunoașteți relele voastre mai bine, voi puteți fi, fără să înstrăinați nimic din vechile învățături, acei adventiști, bapțiști, scienciști, care zi cu zi vorbesc poporului cu inima fierbinte. Voi puteți ieși la predica liberă, ca și dânșii, ca și dânșii opri urechea trecătoare și a o aduna în jurul vostru. Voi puteți fi dascăli mari fără abateri, ai poporului, pe care mai marii voștri, betegiți de plăceri inferioare, l-au părăsit. Ce faceți în satul și în mahalaua în care vă găsiți? zestre pentru fată și pregătiri politice pentru băiat? Bănci și cooperative, societăți anonime, exploatarea forestieră și de

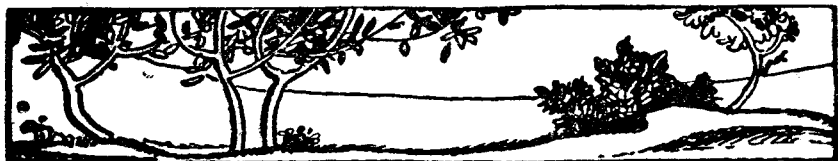
petrol? Sunteți 10.000 și nimeni nu vă vede lucrând în ogrorul național.

Haide! puțină râvnă, puțină libertate și chiar puține obrăznicie pentru Hristos și pentru popor, nu are să vă stea rău. Pornind, vă veți da seama ce trebuie curățit și suprimat și veți face operă bună.

Dacă nu, lepădați preoția de care v'ați depărtat, și lăsați sectele să recolteze spicele călcate de voi în picioare.

T. ARGHEZI

. Fior de toamnă

*Toamna sură vine
Pe cărări străine,
Crinii se usucă
Desfrunziți, în strat.
Toamna neagră vine
Pe cărări străine,
Vânturi reci coboară
Hoinărind în sat.*

*Frunza cade'n roate
Pe cărări brumate,
Cocostârcii pleacă,
Albii fluturi mor.
În cernita zare
Câte-un car răsare
Cu porumb, și'n urmă
Vre-un bătrân dă zor.*

*Plâng cu glas de jale
Sălcille goale.
A murit pe maluri
Cerșetorul orb.
Valurile cântă.
Ritmice se frământă,
Soarele s'ascunde,
Negurile-l sorb.*

*Visurile mele
Urme reci de stele,
Fără nici o vrajă
V'ați topit și voi,
Toamna sură vine,
Pe cărări străine,
Și din mii de gene
Varsă norii ploii.*

IUSTIN ILIEȘIU

Veneția

de Gyoni Géza *)

*Palatele bătrâne îmbătrânesc mereu
Și luna peste arcuri aprinde-a ei scânteie, —
Pe marginea-aurită a vechiului balcon
Mai albă ca o floare s'apleacă o femeie.*

*Dantela ei subfire îi flutură în vânt
Și sânii-i ard de patimi. E totul teerie.
Femeea mă așteaptă cu ochi înflăcărați —
Gondola mea-i departe și vremea e târzie.*

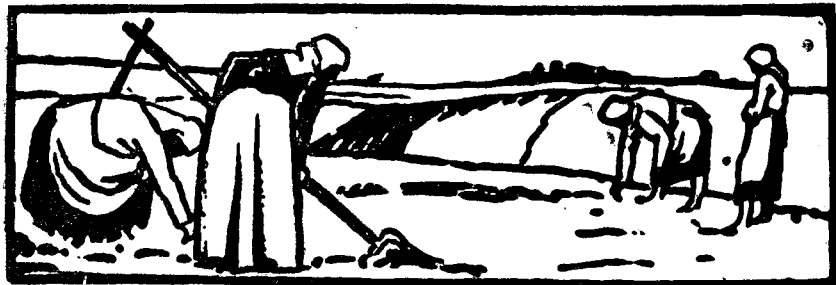
*Gondola mea cea albă cu sânge o stropesc,
O jăuresc din lacrimi și din nădejde moartă,
Dar mi-o înghite golul din vastul infinit
Și nici în noaptea asta spre țință nu mă poartă.*

*Palatele bătrâne îmbătrânesc mereu.
Veneția cea sfântă — iubire, visuri, șoapte,
Veneția — femeie, ca un buchet de flori,
Nu pot veni la tine nici în această noapte...*

Traducere de
IUSTIN ILIEȘIU

---

*) Scriitor maghiar, care a suferit multă mizerie; în versurile sale se ocupă mai ales de durerile și neajunsurile vieții. În timpul războiului mondial a ajuns în captivitate rusească, și a murit de foame, în Siberia. — Versurile sale sunt pline de un dor amar de țară. Gyoni a devenit popular numai după moarte. Volumul său principal, care s'a tipărit în peste 30.000 de exemplare, în timp de cinci ani, este intitulat: „Lengyel mezökön, tábortüz mellett“.

Antisemitismul creștin

E îngăduit să spui antisemitism creștin numai dacă ai în vedere că antisemitismul mai poate fi politic, economic, cultural. Explicativul *creștin* are în vedere natura spirituală a antisemitismului; celelalte: „politic, economic, cultural“, arată felurile lui de manifestare. Antisemitismul nu poate fi în concepția sa, în punctul de plecare, în ținta de ajuns altceva decât creștinism, și altfel de cât creștin. *Creștinism înseamnă antisemitism* și ca să introduc mai adânc această propoziție în discuțiile care s'au început în timpul din urmă în jurul lui îl simplific în chipul următor: *creștinismul e antiiudaism*.

* * *

M'am mirat că preotul Chiricuță, care e teolog, a întrepîns în ziarul „Cuvântul“ să ne încredințeze că creștinismul nu poate fi antisemit. Nu lipsesc în argumentarea cucernicului părinte, nici buna voință de a prezenta creștinismul lăuntric legat cu iudaismul, și nici textele cari să întărească convingerea că aceste două concepții religioase, aceste două spirite nu se exclud reciproc ci se îmbină undeva într'un plan divin. Din articolele autorului pomenit constatăm că sfinția sa are o inimă bună, și în conformitate cu o poruncă din Evanghelle, iubește și pe iudei, ca pe toți semenii săi indiferent de naționalitate. Părintele Chiricuță știe, cred, că marele filozof al Creștinismului, Vladimir Soloviev, cu capacități intelectuale de mare calibru, și cu bunătate de suflet aproape dumnezeiască a întreprins reabilitarea iudaismului dându-ne acea minunată carte: „Creștinismul și problema evreiască“ în care dela început ne anunță că problema evreiască este o problemă creștină, se tratează în căldura iubirii creștinești, și se sfârșește în regimul teocratic, unde evreii — deveniți creștini datorită încreștinării perfecte a pseudocreștinilor actuali — au un loc predes-

tinat și un rol însemnat în evoluția religioasă ca omeni vii. Ar fi bine, cartea lui Soloviev să fie tradusă mai repede în românește, ca odată discuțiile începute, să ne ținem de ea. Ne poate fi numai de folos, și afară de căile de cugetare ce le deschide ea în fața fiecăruia, ne obligă să ne ținem în limitele conștiinței, a obiectivității, — o modalitate de a evita patimile, prejudecățile și ura.

Într'un articol recent cu titlul „Pacea cu Israel” am expus în aceasta revistă părerea lui Soloviev, unde ajungeam la concluzia, fără a o considera sacrosantă, că împăcarea cu Israel e imposibilă.

Nu era acolo locul să spun că existăm într'o teribilă proporționalitate directă: cu cât devenim mai creștini, cu atât devenim și mai antisemiți. Cu cât vedem mai clar chipul lui Hristos cu atât zărim mai clar și statura lui Anticrist.

Hristos este Dumnezeu și Anticrist este negarea Lui. Numai un *singur popor* s'a luptat împotriva lui Dumnezeu, în perioada Vechiului Testament, și numai el L'a restignit în perioada Testamentului Nou: poporul evreu.

Nimeni n'are nevoie să se înfunde în întunecimile Talmudului și ale Cabalei iudaice ca să înțeleagă antiteza sângeroasă, de fond, pe viața și pe moarte între Dumnezeu și Satana, între Hristos și Anticrist, între creștinism și iudaism. În numele lui Lucifer s'a luptat Iacob în perioada Vechiului Testament, pe țărmul celalalt al vadului Iabocului, cu Dumnezeu ca să devină, ca și Lucifer, domn al Lui; în numele lui Anticrist a cerut poporul iudeu moartea lui Hristos în perioada Noului Testament, și pe baza *satanității* sale poporul evreu va pretinde să fie Domn al lui Dumnezeu, ucigaș al lui Hristos, tăgăduitor al creștinismului. Iudaismul în planul istoriei și în relațiile spirituale, este negarea lui Dumnezeu, ucigaș al lui Hristos, al creștinismului, — Dumnezeu, Hristos, creștinismul în schimb sunt conținutul și țăriile omenirii pentru a birui, a înfrânge, a lichida pe Lucifer, pe Anticrist și pe poporul lor ales, cu iudaismul lui cu tot. (A-l lichida, fi-rește nu înseamnă a-l omori, ci a-l distruge spiritul și a-l încreștina).

* * *

Toate manifestările iudaice sunt anticreștine, și ori ce manifestare creștină e anti iudaică. Să examinăm câteva.

Creștinismul conține, afirmă și propagă bazele *ontologice* ale umanității. Sunt baze ontologice acele a căror origină e divină: Biserica, Statul, Națiunea, Cultura. Teologia creștină se ocupă cu ele și e singura care are drept să se ocupe: ea le descoperă începutul și sfârșitul lor metafizic. Iudaismul suprimă teologia creștină înlocuindu-o cu sociologia. Evanghelia iudaismului e sociologia. În timp ce creștinismul dezvoltă conștiința religioasă a umanității ca în ea să tresară senzația tainelor lui Dumnezeu și o pregătește pentru revelația dumnezeiască, iudaismul se afirmă pe planul fizic al pământului. Creștinismul este pătrundere în adâncul vieții, iudaismul fixează abstracțiile sociologice, ca ciupercile otrăvitoare, pe copacul vieții. Creștinismul

dă mamiferului biped chip și asemănare cu Dumnezeu, îl face fiu al Lui, iudaismul îl transformă în atom. Nu întâmplător concepția atomistică a sociologismului contemporan aparține evreului Karl Marx. El este un apostol al religiei socialiste, și socialismul este o manifestare a spiritului iudaic. Creștinismul afirmă legătura indisolubilă a umanității pământești cu viața întregului cosmos, căreia îi găsește o finalitate de ordin religios: intrarea în împărăția lui Dumnezeu. Iudaismul propovăduiește o finalitate demnă de cârțițele oarbe: raul pământesc. Prin aceasta iudaismul abate omenirea de la evoluția ei religioasă, de la armonizarea cu cosmosul întreg într-o simțire sfântă și apleacă fața omului spre pământ. Creștinismul ne vorbește de viața cea adevărată, care e o împărtășire din eternitatea lui Dumnezeu; creștinismul ne dă încrederea că vom birui moartea și decăderea. Iudaismul ne îngheață cugetarea, oferind ideea vieții care se va sfârși și se va mânca de viermi. Utopismul amoral al socialismului iudaic aruncă pe om în raționalismul extrem, unde începe nebunia: ori ce iudeu este în raționalismul său un nebun. De aceia ori ce iudeu, înebunit de utopiile raului pământesc, condamnă ca nebunie credința noastră creștină în bazele și în scopurile religioase ale realităților ontologice. Creștinismul este anti iudaic pentru că ne interzice ispitiția reverie despre o umanitate fericită într-o lume imperfectă și îndurerată.

Creștinismul învață că lumea din punct de vedere moral plutește în haos, în care singur domn este Răul și numai încreștinarea ei îndepărtează răul nimicindu-l, după cum Hristos *înomenindu-se* a omorât moartea prin suferința morții sale: iudaismul se complăce în haosul moral, pentru că este o creație a lui. Iudaismul menține și propagă haosul moral fiindcă este poporul ales al Răului. Creștinismul este anti iudaic fiindcă ne impune *răscumpărarea* prin suferință personală pentru eliberarea noastră intelectuală și morală din păcat. Iudaismul concepe pe om liber fără jertfa răscumpărării și păcătoșia lui nu e mai mult decât o contravenție rituală.

Iudaismul este anticreștin fiindcă rupe pe om din continuitatea istorică, în care se păstrează spiritul viu al națiunii, aruncându-l în „împărăția libertății economice“. Creștinismul învață că istoria este o realitate vie și concretă, prin care prin aparența de bine și de rău se descoperă spiritul omenirii întins spre Dumnezeu. Iudaismul ghilotinează istoria cu viața ei internă și organică ucigând sufletul prin operația revoluționară. Iudeul nu cunoaște contemplarea intuitivă a desfășurării istorice. Creștinismul afirmă ierarhii, armonizându-le într'un întreg, iudaismul înfăptuește pogromul vieții. Iudaismul e avangarda lui Anticrist, de acela aproape toate revoluțiile au pretențiuni sociologice, deci iudaice. Din pricina aceasta orice iudeu este pozitivist și materialist, creștinul este idealist și mistic. Creștinismul ne cere să găsim un senz al vieții, un senz religios și unul practic, care obligător trebuie să fie concordat cu senzul revelat de Dumnezeu: *încreștinarea*. Iudaismul propovăduiește cu terirea bunătăților pământului.

Creștinismul afirmă principiul apolinic — este religia aristocra-

tismului spiritual; iudaismul afirmă principiul dionisiac — și este religia stihiei democratice. Creștinismul este selecționist, iudaismul mitocanizează masele. Creștinismul făurește personalitatea trecută prin asceza și disciplina spirituală, iudaismul dionisiac distruge distanțele formele, limitele, exaltând dinamismul gloatelor. Creștinismul este de același evolutiv, iudaismul în totdeauna revoluționar. Creștinismul s'a născut din necesitatea selecționării calitative, creștinismul împodobește pe om cu calități, iudaismul operează cu cantitățile pentru afirmarea dionisiacului anticreștin. Creștinismul creiază aristocrați — iudaismul plebei, Orice creștin adevărat e un aristocrat, ori ce evreu este un plebeu. De același creștinismului aristocrat îi sunt scumpe realitățile ontologice: personalitatea, nația, stăutul, Biserica, Hristos, Dumnezeu. Plebeul năzuește la „politica economică a stomacului“. Creștinismul obligă la suferința conștientă a disciplinei, fiindcă prin ea omul se purifică, se selecționează, se desăvârșește, se apropie de Dumnezeu — iudaismul se ocupă cu cântărirea suferințelor burții, oferind remediile imediate și corespunzătoare. Creștinismul este al sufletului, iudaismul este al abdomenului. Creștinismul afirmă valoarea absolută a sufletului omenesc și egalitatea sufletelor în fața lui Dumnezeu. Iudaismul se ocupă cu egalitarizarea externă și mecanică a bunurilor pământești. Problema religioasă a iudaismului e producția și repartizarea pâinii pământești. Creștinismul salvează sufletul chiar și a robilor sociali și spune că acest suflet este egal de scump lui Dumnezeu, la fel cu al domnului. În creștinism și robul și domnul sunt frați în unicul Hristos, și noi știm că în Biserica lui Hristos sclavul poate ocupa un loc de mai înaltă demnitate, decât stăpânul lui. Iudaismul vrea să așeze și pe robul social și pe proprietarul de fabrici și pe învățatul în jurul aceleiași mese cu bucate în baza *dreptului egal* al tuturor la o friptură suculentă.

Egalitatea sufletelor în creștinism se înfăptuește în împărăția harului, egalitatea iudaică — pe suprafața materială a pământului.....

* * *

Creștinismul afirmă că existența statului are bază mistică și trebuie căutată în realismul ontologic. Concepția iudaică despre stat este raționalistă. Iudaismul se revoltă în totdeauna și în toate timpurile împotriva statului și a puterii lui. Iudaismul tinde să cucerească statul pentru a-l înnece și a-l dizolva în sociologism. Astfel a procedat iudaismul cu primul și ultimul stat pe care l'a cucerit politicește: Rusia; din acest stat iudaismul a făcut o colectivitate socială. Nu vedeți că i-a șters și numele? Rusia a devenit sub dominația iudaică anticreștină, antinațională, antiistorică — o parte a republicilor, *sovietice socialiste*. Filozoful rus Berdiaev spune că Ap. Pavel este cea mai mare piedică în calea revoluționarismului iudaic fiindcă el „n'a admis transformarea creștinismului într'o sectă evreiască, revoluționaro-apocaliptică, introducând creștinismul în istoria mondială“. Iudaismul nă-

zuește să scoată creștinismul din istoria mondială, — iudaismul vrea să înceapă o nouă istorie mondială, o istorie socialistă, materialistă, iudaică.

Pentru aceasta, iudaismul trebuie să distrugă statele prin revoluție, care trânteste pe Monarhi, și prin întronarea religiei lui Anticrist, care se substituie religiei lui Hristos. Iudaismul este împotriva statului, care din ce în ce mai mult se umple cu conținut creștin, fiindcă statul se împotrivește haosului social, îl subordonează legilor, înlătură domnia dionisismului iudaic. Viadimir Soloviev a spus cu multă dreptate că statul există nu pentru a preface viața pământească în raiu, ci pentru a o împedica de a se transforma definitiv în iad. Iudaismul urăște statul organizat fiindcă nu-i îngăduie să transforme viața în iad. Statul e crud, ca orice aparat al disciplinei, fiindcă fixează ierarhiile, delimitează distanțele, făurește obligațiunile, și pune stavilă ferocității animalice al omului „social”. Statul prin aceasta e aristocratic; iudaismul, religia lui Adam cel vechiu, cu sărăcia lui sufletească, cu formalismul lui abstract, cu tendința de a răsturna ierarhia, este antietatist, deci anticreștin. Creștinismul a ales aristocrația pentru a menține și a întări statul, — iudaismul pentru a-l cucerii și a-l corupe, a recurs la democrație, a cărei tendință e răsturnarea ierarhiei spirituale și sociale. Creștinismul, selecționând umanitatea, organizează din sânul ei minoritatea aristocratică pentru a menține și a propaga ideea și corpul statului, iudaismul pentru a nimici statul a îndumnezeit proletariatul, cu brațele căruia și cu dinamismul stomacului nesatisfăcut a atacat și ideea și realitatea statului organizat. Iudaismul astfel reînvie în virtutea satanității sale minoritatea celor mai răi — *ohlocrația democratică* — pentru a pulveriza statul organizat. Banda care a distrus Rusia istorică și creștină e alcătuită din evrei, din evrei democrați, din cei mai răi evrei democrați.

* * *

Își poate imagina cineva o aristocrație evreiască? Poporul iudeu a avut mai mult ca ori care alt popor timpul necesar pentru a-și naște o *minoritate calitativă* — o aristocrație conducătoare. De oare ce însă principiul aristocratic este creștin, iudaismul i-a opus principii anticreștine: democratice, socialiste, anarhiste, toate mecanice și cantitative, disprețuitoare a selecției fiziologice, intelectualele și morale. Iudaismul anticreștin opune aristocrației mitocanismul plebelic. Ce diferență de sânge, (de „rasă”), de aspirații intelectuale și morale — de aspirații calitative — există între cel mai evoluat și cel mai înapoiat evreu? Niciuna. Și unul și altul fiind egal produse ale iudaismului materialist, sunt egal adversivi aristocratismului, care e creația creștinismului. „Aristocrația e creiată de Dumnezeu — spune Berdiaev — și dela Dumnezeu și-a primit calitățile”. Ohlocrația iudaică fiind un produs al lui Satana, dela el și-a primit defectele. Aristocratismul creștin e dela Dumnezeu și în voința Lui își găsesc justificarea. Aris-

focratismul naște în om conștiința că el este fiu liber al lui Dumnezeu. Creștinismul este antiiudaic anume fiindcă e o religie aristocrată, e religia fiilor liberi ai lui Dumnezeu. Psihologia iudaică e plebelcă și când evreul năzuește să pătrundă în aristocrația spirituală sau în cea istorică, o face din invidie, din umilință, din snobism. Tipul aristocratului se confundă în scara perfectibilității cu tipul creștinului; tipul plebeului iudeu e Marx care învață că „societatea nouă trebuie să se nască în rău și din rău“, prin răzvrătirea fiilor pământului împotriva celor evoluți și selecționați.

Creștinismul aristocratizează umanitatea ridicând-o spre virtuțile dezințate de Hristos și realizate de cei ce le-au râvnit; iudaismul democratizează masele, scoțând din sânul lor plebea mitocană, dezignându-i conducerea spre prăpăstiile sociologismului anticreștin. Creștinismul este aristocratic fiindcă înfăptuește împărăția sfințeniei, a genialității creatoare, a cavalerismului moral, a virtuților eroice, a calităților supraomenești. Iudaismul este plebeic fiindcă corupe omenirea cu pofta pâinii pământești, canalizându-i spiritul spre râvnirea *oblectelor, cu care Anticrist a ispitit pe Hristos în pustie*. Creștinismul este antisemit fiindcă este antidemocratic — democrația fiind de natură iudaică. Creștinismul este ierarhic, democrația este egalitaristă. Creștinismul afirmă înfrățirea în Hristos — iudaismul propagă egalitatea democratică. Creștinismul creiaza personalități, care înfăptuiesc ierarhiile, iudaismul înfundă personalitatea în masa cantitativă. Democrația este iudaică și anticreștină pentru că lucrează și întărește mahalagismul spiritual degradând pe om, și reținându-l în tendințele sale spre selecționare și spre evoluție. Democrația înlocuește calitatea prin cantitate, pâinea spirituală prin pâinea pământească, rostogolind limitele și distanțele. Iudaismul este anticreștin fiindcă prin seducția democratică răspândește o nouă religie: *demoteism*, îndumnezeirea poporului, atacând dreptul lui Dumnezeu de a fi singurul stăpân și conducător al omenirii.

Iudaismul este anticreștin fiindcă suprimă cerul, sărăcește omenirea spiritualmente, usucă sufletul omului reducându-i și fixându-i interesele la pământ.

* * *

Să nu ne înșelăm nicio clipă. Nu există nicio legătură spirituală între creștinism și iudaism. Nu trebuie să justificăm, nici să reabilităm iudaismul. Trebuie să-i cucerim spiritul, să-l omorâm, ca poporul evreu, eliberat de Domnia lui Anticrist, să intre, creștinizându-se treptat, în sânul popoarelor creștine. O singură nădejde ne e permisă: să așteptăm că va exista cândva un popor evreu *creștin*, după cum există popor român *creștin*, popor rus creștin, popor italian creștin etc.

Și fiindcă creștinism activ înseamnă luptă împotriva lui Anticrist și a duhului lui care sălășluiește în poporul evreesc, să ne ferim vreo-

dată să năzuim la sabia lui Diclețian, care în rătăcirea lui dorea ca umanitatea să aibă un singur cap, pentru că dintr'o lovitură să-l poată reteza și rostogoli pe pământ.

E adevărat ce spune Soloviev că problema evreiască e o problemă creștină, dar una de luptă și nu de compromis. Intrarea în împărăția lui Dumnezeu se va începe după înlăturarea antiinomieii Dumnezeu — Satana, Hristos — Anticrist, și în planul concret al istoriei umanității — creștinism-iudaism.

G. M. IVANOV

Alfa și Omega

— Amintiri din tinerețe și de mai târziu —

Răsfoiesc carnetul cu însemnări din vremea când eram băiat de liceu, un carnet gros, de vre-o trei sute de pagini, scris în proză și versuri. La fiecare pagină zimbesc cu duiosie, închid ochii și oftez, cum fac de-obicei toți oamenii când își aduc aminte de vremea tinereței.

Pe-o filă dela mijlocul carnetului sunt scrise următoarele trei rânduri :

O, Eros, Eros, Eros,
De ce-ai rănit inima mea
Cu divina ta săgeată?

Imi reamintesc florii sfinți ce-au străbătut ființa mea când le-am scris, și rîd, rîd. Au fost rânduri scrise după primul bal, vestitul „bal filantropic“, pe care direcțiunea liceului îl organiza în tot anul pentru alimentarea fondului elevilor bolnavi și al cărui prim rezultat era, că elevii de clasa a șaptea și a opta se îmbolnăveau de... inimă.

La acest bal veniau fete din tot Ardealul, știind că o să joace mereu, de seara până dimineața. Noi, elevii, băleji de șaptesprezece-nouăsprezece ani, socotiam ca o datorie de conștiință să le dansăm pe toate. Ar fi fost o mare nedreptate ca o fată, ai cărei părinți, veniți din mari depărtări, au plătit taxa de intrare, de cele mai multeori cu suprasolvire, să nu joace. Apoi, eram nespuse de mândri la gândul, că atîta potop de fete au străbătut lungul Ardealului de dragul nostru. În sfînta, copilăreasca noastră naivitate nu cunoșteam atunci adevărata cauză a acestei invazii de fete...

Pe lângă gândul de-a se învăța cu noi prin lărga sală de gimnastică a liceului, ele șagalnicele, mai aveau și gândul lăaturalnic de-a se întîlni cu teologii, puternicii noștri rivali. Acestora nu le era îngăduită participarea la bal, dar, în ziua balului îi vedeai plimbându-se cu fetele prin oraș și dorindu-le „petrecere frumoasă“.

Cei mai mulți elevi se duceau la bal cu redingote împrumutate dela teologi. Câte-o fată, știa de cu ziua, pe umerii cărui elev va fi așezată redingota teologului ei favorit.

În vederea balului, noi, cei din clasa a șaptea am făcut mari pregătiri. În luna Octombrie ne-am înscris la un curs de dans de șase săptămâni, care se ținea Marțea și Joia într'o șură dela marginea orașului. Am plătit o taxă de „cinci pițule“, pe cari „mălestrul“ și „muzicantul“, doi elevi de clasa a opta, le-au împărțit frățeste. Jucam băieți cu băieți, gândindu-ne cu înfrigurare la seara aceea mult dorită, când în locul cutărui coleg, vom cuprinde mijlocul unei filințe îngerești.

Seara aceea sosi, însfârșit. În mijlocul salei împodobite cu brazi și lumini, noi, vre-o optzeci cavaleri de clasa a șaptea și a opta așteptam cu inimi palpitânde sosirea „îngerașilor“. Când aceștia în sfârșit, începură a veni, cei din clasa a opta alergară la ușă, întru întimpinarea lor. Noi, cei din clasa a șaptea am fi făcut ca ei, dar, ni-se împleticeau picioarele. Cei din clasa a opta ne ziceau :

— De ce nu veniți și voi să primiți oaspeții? Vă temeți doar, că o să vă mănânce fetele?

S'a început jocul. Eu, într'un grup de băieți de clasa a șaptea priveam pe jucători, hotărât că ba acum, ba acum, să întru în joc. Dar când să plec, simțeam aceeași împleticeală a picioarelor. Un elev de clasa a opta, membru în comitetul balului, alergă mânios spre grupul nostru.

— Duce-ți-vă și jucați! Nu vedeți, că sunt încă multe fete fără jucători? Vreți să stricați renumele balului?

Intervenția lui și-a avut efectul dorit. Grupul nostru s'a redus la vre-o trei-patru. Eu, îmi învârtii ochii prin sală. Ici-colo, vedeam fete cunoscute, iar între ele și pe Lola cea blondă, o fată de optsprezece ani (cu un an mai mare ca mine), care venise tocmai din marginea Câmpiei. De câte-ori, la brațul vre-unui dansator trecea pe lângă mine, îmi zimbea.

Îmi reaminteam o scenă ce se petrecuse între noi cu patru ani mai înainte. Eu eram în clasa a treia, ea într'a patra. Eram mai tinerele atunci și mai îndrăznețe. O întâlnii pe stradă, când mergea la școală și îi zisei :

— Bună dimineața, frumușico!

Strâmbându-și buzele, ea îmi răspunse : „obraznicule“ și își văzu de drum.

Tocmai când mă gândiam : mai e oare, mândioasă pe mine? — mă trezii bătut pe umeri. Era ea.

— Hai, iea-mă la dans, — îmi zise, zimbându-mi drăgălaș. Și așa, mă trezii în vârtejul valsului.

După vre-o doi-trei pași ne apucărăm de povești.

— Mai știi, — începu ea, — când ți-am zis „obraznicule“?

— Știu, — răspunsei, — dar atunci, ți-am zis și eu „frumușico“. Eram mititel atunci. Acum sunt mai mare și mai cuminte, acum, nu-ți mai zic.

— Adevărat, ești mare. De altfel ți-aș spune și acum : obraznicule. Imi dădai seamă de greșeala ce făcusem, și îngâlbenui.

— Ah, — gândiam, — cât de greu o scoate omul la cale cu fetele ! Când sunt mici, ești obraznic dacă le zici „frumușico“, iar când sunt mari, ești obraznic dacă nu le zici...

Acest mic incident a fost totuși un început de conversație. Am dansat cu ea de multe-ori, spunându-i multe, multe vorbe dulci. Ea râdea din tot sufletul, mângâindu-mi din când în când mâneca redingotei. La sfârșitul balului sufletul meu era plin de fiița ei...

În seara zilei următoare am încercat zadarnic să-mi învăț lecțiile. În inima mea răsunau și atunci acordurile muzicii dela bal. Trântii cartea, luai carnetul, și scriei întrânsul cele trei rânduri.

Lola, a primit dela mine multe scrisori lungi, pătimate. Am primit și eu dela ea câteva cărți postale ilustrate, iar în vacanță, prin August, un bilet de logodnă. S'a logodit cu proprietarul redingotei mele dela bal. Abia acum am înțeles, că la balul acela neuitat ea n'a jucat cu mine, ci, cu redingota mea. În Septembrie, cu inima sângerândă m'am înscris în clasa a opta...

* * *

În părțile Târnavelor și ale Mureșului la petreceri, pe vremuri dansau și preoții mai tineri. Dansam și eu fără să mă gândesc vre-odată dacă aceasta e corect sau nu. În anul al treilea al preoției, ajungând preot la munte, am luat parte la o serbare culturală din satul vecin cu parohia mea, serbare urmată de petrecere cu dans, ca de obicei în Ardeal.

La această petrecere am revăzut pe Lola. Când s'a început dansul m'am dus la ea și am luat-o la joc. S'a ridicat, zimbînd veselă, și am pornit împreună prin sală, în acordurile unui vals.

— Ce mai faci, frumușico, — o întrebai după cei dintâi pași.

— Ce să fac, frumușelule ? Iac'așa...

— Imi pare bine că te revăd. Să știi, că acum sunt cu redingota mea...

— Cred, cred. Ai fost drăgoș că m'ai luat la dans și cu redingota dumitale. Dar... vrei să primești dala mine un sfat ?

— Vreau, cum să nu vreau ?

— Să nu mai joci. Vezi, eu nu te-am refuzat, ca să nu te superi. Dar, în ținutul nostru preoții nu obișnuiesc să danseze la petreceri... Nici bărbatul meu nu dansează...

— Adevărat, — făcui, oftând, și aruncând o privire fugară grupului de preoți din fundul sălii.

O dusei la loc, șoptindu-i :

— Să știi, Lola că dumneata ai fost A'fa și Omega tinereței mele. Cu dumneata mi-am jucat primul și ultimul dans...

— De cumva n'o să ajungi iarăși pe Murăș, ori pe Târnavă, mă întreprup ea...

— Nici atunci n'o să mai dansez. Ai dreptate, preoților nu le șade bine dansul.

Și fredonând o melodie tristă, trecui la grupul de preoți.

* * *

De-atunci, am colindat multe petreceri, dar nu de voie bună. Știji, mi-a dat Dumnezeu fete, pe cari trebuie să le scot în lume. La petreceri îmi joacă și fetele și punga.

La o „serbare culturală“, nu de mult, am întâlnit iarăși pe Lola. Ea veni cu două fete, între cari, cea mai mică, e tocmai cum era ea pe vremuri. Eu mă dusesem cu trei fete și cu un băiat de clasa a șaptea, care e tocmai cum eram eu în vremurile acelea.

Când, după serbare s'a început jocul, familiile noastre au ocupat un întreg colț al salei. Fetele Lolei amenințau pe băiatul meu că dacă nu le iea la dans îl trag de urechi. El le spunea pe șleau că n'o să le danseze, că n'a jucat nici odată la petreceri și că n'o să-și înceapă dansul tocmai acum.

În sfârșit, în colțul nostru am rămas numai cinci, adică Lola cu bărbatul ei, eu cu nevastă-mea și cu băiatul. Fetele se învârteau prin sală, iar noi, bătrânii, le urmăream tot pasul, umflându-ne din când în când în când piepturile.

De-odată, fata cea mai mică a Lolei veni ață la băiatul meu și îl prinse de mână. Până să se desmeticească, băiatul se trezi în mijlocul sălii. Se apucară de dans, povestind și râzând. Ce-și spuneau? Nu știu. El, poate, îi spunea că e frumoșică, iar ea lui, că e obraznic.

Mă uitam la Lola. Se uita și ea la mine și citea în ochii mei :

— Alfa !

Iar eu în ochii ei :

— Așa-i! Dar.... o să ajungă și ei la „Omega“, cum am ajuns și noi !

Avea dreptate. Așa-i viața.

Murim spre a ne naște,

Ne naștem spre a muri!

SEPTIMIU POPA

In campanie electorală

— Pe Valea Sărazului —

Lăsând în urma noastră Caransebeșul, capitala graniței de altădată, fața lucrurilor se schimbă dintr'odată. Șesul ce se întinde înaintea noastră ridică pe români la o situație materială și culturală care nu mai seamănă cu ceace am lăsat în urma noastră. Viața face un salt de mai multe decenii și ale cărei probleme actuale și viitoare nu se pot recunoaște dintr'o singură ochire, ci din comparația cu neamurile conlocuitoare.

Dar, trecând de capitala județului, care constituie centrul acestui minunat progres, abia atingând poalele munților dela nord, viața decade din nou, alocurea mult sub nivelul cunoscut la sud. Nu trebuie să ne depărtăm prea tare de Lugoj, cuib de veselie și bunăstare, și orizontul se întuneacă înspălmântător.

La abia unsprezece kilometri de Lugoj întâlnim comuna Pogănești, de circa 700 suflete, unde civilizația zilelor de față n'a reușit să trimeată nici o rază binefăcătoare. Am constatat aci o stare de lucruri pe care, dacă n'ași fi văzut-o cu ochi proprii, n'o puteam crede din relatările altora. Această comună românească, de 16 ani încoace, pentru întâia oră abia în anul Domnului 1926 și-a găsit un învățător. Timp de 16 ani învățământul se făcea cum dă Dumnezeu, prin așa numiții învățători tolerați, pe urma căroră am moștenit o stare de lucruri mai mult ca intolerabilă. Numărul analfabeților se ridică la îngrozitorul procent de 75 la sută. De când cu România-Mare, i-a părăsit și preotul. Astfel o comună întreagă este lăsată pradă ignoranței și alcoolismului celui mai feroce.

Până unde se întinde acest tablou sinistru, nu putem ști exact. Ne-a fost prea scurt timpul pentruca să fi putut cutreiera toate satele și să ne informăm. Mi-amintesc însă de un raport al Revizoratului școlar din Lugoj din anul 1922, care nu la Pogănești înregistra situația cea mai jalnică. Acel raport vorbea de unele comune din plasa Lugojului, cari la 1922 nu aveau învățător de peste 25 de ani. Descoperirea acesta — mi-aduc aminte — a stârnit uimire și indignare generală,

făcând ocolul întregii noastre prese. Faptul că și la 1926 s'a mai putut înregistra un caz ca acela dela Pogănești, nu ne îndrituește să fim cătuși de puțin optimiști. Bănuesc că, exceptând Valea Bègheiului și Valea Murășului, cari se bucură de o situație economică mai bună, în regiunea muntoasă din nordul județului Severin, situația culturală și morală a poporului nostru nu se deosebește prea mult de aceea descrisă în comuna Pogănești.

În vreme ce lipsesc factorii cei mai indispensabili ai vieții rurale, administrația a fost organizată cu un personal mai mult ca inutil. De unde, după vechiul sistem administrativ, în afară de preot, învățător și notar nu mai erau alți funcționari cu leafă dela stat, astăzi numărul lefegiilor s'a îndoit. Prin așa-numita descentralizare a percepțoratorilor urbane pe deoparte, de alta prin scindarea vechilor atribuțiuni ale notarului, administrația comunei Sărăzani, de pildă, se compune din următorul stat-major:

un preot,
 un învățător,
 un notar,
 un vice-notar,
 doi agenți fiscali,
 un agent sanitar,
 un agent agricol,
 o moașă,

plus primarul care, astăzi nu mai înțelege să considere acest post ca ceva onorific ca mai demult, ci și el a devenit lefegiu. Noul funcționarii sunt plătiți după cum urmează:

Cei doi agenți fiscali	55.000 lei pe an;
Agentul sanitar	28.000 " " "
Agentul agricol	12.000 " " "
Moașă	18.000 " " "

In total 113.000 lei pe an

Această respectabilă sumă se adaugă în plus la lefurile: protutului, învățătorului, celor doi notari, primarului, jitarilor de câmp și păzitorilor de noapte. În timp ce leafa tuturor acestor funcționari comunali se ridică la aproape jumătate de milion pe an, întreaga comună plătește un impozit direct către stat de abia 38.000 lei, zi și scrie: treizeci și opt mii lei.

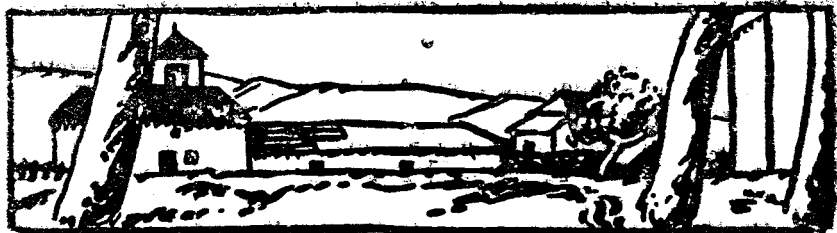
Dar se va zice că scindarea atribuțiunilor notarului constituie un progres în evoluția administrației noastre și că noul funcționari vor putea cu mai mult spor să se îngrijească de ramura administrativă ce li s'a încredințat decât o putea face notarul de ieri, supraîncărcat cu atribuțiuni. — Nu este adevărat. Tot notarul este și astăzi agentul cel mai de seamă al statului, sub toate raporturile, pentru că el singur are pregătire generală și profesională. Tot el face ș'acum scriptele reclamate de diferitele departamente. Ceilalți agenți — recrutați fiind din rândul țăranilor — nu fac alta decât să-i stea la spate — în loc să meargă la coasă — și să preia hârtiile deagata. Sporirea

funcționarilor rurali, din punct de vedere al notarului, nu a schimbat întru nimic situația. Atâta doar, că notarul nu mai trimete rapoartele și tablourile direct: administrației financiare, veterinarului sau prim-medicalului județean, ci le predă d-lui agent respectiv, bineînțeles, după ce a scris pe plic și adresa autorității cărora îi sunt destinate.

Așa se prezintă administrația noastră rurală: numeroasă, inutilă, incapabilă și costisitoare; nu numai la Sărăzani, ci pe întreg cuprinsul țării, căci sistemul administrativ acum este unitar. Dacă aceasta este icoana lui în comuna rurală, acolo unde lucrurile sunt de o simplitate izbitoră, închipuiți-vă câți oameni inutili vor fi la centru, unde problema este mai complicată? Reflectând asupra celor văzute în ultima celulă a organizației noastre de stat, mi se pare că întreg sistemul nostru administrativ se bazează exclusiv pe principii teoretice, fără a avea cea mai palidă legătură cu realitatea. Reală nu este decât risipă financiară care e fără pereche. De pildă, în vreme ce pentru întreținerea tuturor șoselelor din întreg județul Severin statul nu acordă decât o subvenție de 100.000 lei pe an, într-o singură comună rurală plătește lefuri mult superioare acestor sume, unor funcționari actualmente cu desăvârșire inutili.

P. NEMOIANU

Socoteală

Iordache Irimia, rezemat cu 'n umăr de ușorul ușei în cancelaria boerească, ascultă fără să poată pricepe. Conul Costică Gheorghiu, vechilul boerului Neculai Ionescu îi cetea din niște condici mari și groase, că te apucă amețea privind-le, datorită pe care el o agonisise după o vară întreagă de muncă trudnică și amărâtă. Ghemuindu-și căciula subsuoară, se îndreptă din șale, zmunci scurt umărul drept ca să-și așeze sumanul hăit pe spate și cu glas domol rosti:

— Păi, coane Costică, pe cât înțeleg eu, văd că mă scoateți dator 280 de lei și după socoteala mea ași mai avea eu de luat câteva parale.

— Ce să-ți fac? asta-i socoteala, răspunde hursuz conul Costică.

— Așa o fi cucoane, da vezi mata, că la pârdașnica cea de sfeclă, mânca-o-ar amarul s'o mânânce, mi-ați trecut 10 prăjini mai puțin. Știți cele 10 prăjini care le-am luat pe urmă lângă Costache Ifrim în lanul din coasta viei. Și coane Costică, 10 prăjini de sfeclă lucrate cu atâta amar, îi păcat de Dumnezeu să nu mi le treceți. Apoi văd că mi-ați trecut 60 de prăjini pământul luat în *arândă* dela boer, și ogorul cea, bată-l pustia, are numai 40 de prăjini, că l'am măsurat de-atâtea ori, și doar pământul îi față puteți să-l măsurați și dv. Nu socotiți că-i păcat să mă încărcați cu 20 de prăjini care nu le-am avut? Nu mai grăesc de bunătatea pământului! Amă, se cheamă, că dacă l'am primit trebuie să'l plătesc, da-i vorba 40 de prăjini, nu 60 cum ați trecut dv.

Musteața lui conu Costică prinse a se zburli adunându-se toată lângă nas și deodată dumnealui râcni cumplit:

— Ia sama cum vorbești moșcule! Nu cumva îți trece prin gând că noi te furăm?!

Tocmai atunci pe ușa din fundul cancelariei intră și conu Nicu.

— Da ce-i aici Gheorghiu? întrebă el cu vocea groasă încruntând sprincenile.

După ce-i ascultă pe amândoi, cercetă cu băgare de seamă registrele, în timp ce Iordache Irimia cu nădejdea în suflet că boerul

are să-i scoată dreptatea, își frământa căciula în mâinile lui crăpate și pline de bătăături.

De-odată conu Nicu, cu un gest scurt, își zmunci ochelarii care-i chinuiau nasul strângându-l ca într'un clește și apropiindu-se de Țăran îi zise blând:

— N'ai dreptate lordache! Socoteala îi bine făcută. Ești dator 280 de lei și trebuie să te angajezi pe anul ce vine, ca să-ți trec datoria și să te păsuiesc până le vara viitoare.

Pe Țăran îl cuprinsese o amețeală. Se uita nedumerit la amândoi cărturarii care-l socotise și văzându-se fără chip de scăpare, dădu drumul amarului:

— Vra să zică eu n'am dreptate?! Bine cucoane! Sta-v'ar în gât munculița mea și n'ați avea...

Dar n'avu când să termine că palma uriașă a boerului îl fulgeră scurt lipindu-i capul de perete. Se simți luat de umeri și aruncat afară.

În antretul întunecos, lordachi Irimia cu sufletul cătrănit de durere, după ce trecu mâna peste obrazul lovit, își înfundă căciula adânc pe urechi și băjbăind colțul unde-și lăsase bățul, eși afară mormăind o înjurătură cumplită în care cuprindea la un loc pe boer, pe slugă și întreaga alcătuire ciocolască. Porni încet spre poartă pe când mintea îi era frământată de gânduri sângeroase.

În cancelarie, conu Nicu aprins de mânie se plimba cu pași uriași măsurând încăperea în lung și'n lat. Deodată se opri cuprins de-o ușoară părere de rău și privi pe sub sprâncene spre vechil, care își vârâse nasul în registre.

— Am fost stăpănit de o repede mânie, zise el cu glas învăluit, și acumă îmi pare rău. Mai ales că lordachi Irimia îi muncitor și cinstit, pe cât îi de pornit la răz bunare. Alăta numai că nu se joacă nimeni cu mine. Dar bagă de seamă Gheorghiu, dacă dovedesc că are dreptate să știi că te dau afară!

— Nu se poate coane Nicule, bâlbâi vechilul cu față perdută.

— Mă rog, eu atâta îți spun!

Și porni mânios izbînd cu putere ușa în urmă.

Gherghiu se uită veninos după stăpân lăsă să-i scape o înjurătură urâtă pentru „ghiorlan“ și se ridică de la masă cu gând să plece acasă, că se întunecase cam de mult. Pe când îmbrăca scurteica blănită cu vulpe un gând îi fulgeră prin minte. Rămase cîtva timp cu scurteica îmbrăcată numai pe-o mîneacă, apoi un zămbet îi lumină fața.

— Ei asta-i! șopti el printre dinți. Mofturi boerești! N'are să mă dea afară din pricină că am încărcat la socoteală, mai ales că nu l'am furat pe el!

Se îmbracă grăbit și după ce aprinse felinarul, ridică gulerul, îl încheie strâns și porni. Când eși în curte o bufnitură de vînt îi stînsese lumînarea.

— Du-te dracului, mormăi el supărat. Nu mă mai întorc pentru tine.

Și porni prin întunec spre poartă.

Un vânt aspru gema dureros în noaptea întunecoasă de Noemvrie. Cerul îmbrobodit cu nori negrii cari călătoreau grăbiți împinși de vântul „de la Muscal“ nu lăsă să se zărească nici o scânteere de stea, și'n noaptea ca cerneala, Gheorghiu mergea cu băgare de seamă pe lângă gardul curței. Știa că trebuie să se ție aproape de gard dacă vrea să nu se prăbușească în șanțul adânc și plin de apă. De-altfel cunoștea drumul cum își cunoștea palmele, dar pe-un întuneric așa de năpraznic nu era rău să fie cu băgare de seamă. Se gândea la mânia boerului, când deodată la cotitură o mogâldeață neagră se ridică de lângă gard, în mijlocul cărării, chiar în fața lui.

— Care-i aista mă? întrebă Gheorghiu cu voce aspră.

— Om bun coane Costică!

Și repede ca gândul lordache Irimia îl prinse de guler și cu zmuncitură scurtă îl puse în genunchi.

— Să nu răcnești lipitoare că te scot din sănătate! Stai puțin să te socotesc și eu, că tu tare bine m'ai socotit, numai să-ți fie pe suflet!

Vocea îi era înăbușită și șuerătoare. Gheorghiu pus în genunchi fu prins de un tremur cumplit; vru să țipe, dar nu putu scoate decât o șoaptă. Stăpânit de o groază nemaipomenită, cuprinse genunchii țăranului cu mâinile tremurătoare și clănțănind de-abia putu rosti întrerupt:

— Domnu lordache... să nu mă omori... Fac tot ce mi-i cere..., numai dă-mi drumul.

Țăranul îl privi cu scârbă și dându-i drumul de guler privi cum „conu Costică“ se prăbuși la pământ.

— Va să zică boerule amu nu mai ești voinic! Nu mai poruncești? Mă rogi! Ai noroc că mi-i greață de bicisnici ca tine. Eu nu mă mă-sor cu umerile! Du-te la dracu sărăcie!

Și scuișând cu dispreț lordache Irimia sări șanțul și porni încet pe drum, pe când conu Costică umilit cum nu fusese niciodată în viața lui se sculă tremurând și se îndreptă spre casă.

VLADIMIR NICOARĂ

Spre luminișuri

S'a constatat nu odată, că în Ardealul de astăzi, opinia publică se ocupă mai mult de persoana oamenilor politici, decât de numeroasele probleme dela ordinea zilei și lupta se duce — de cele mai multe ori — nu pentru o idee, un ideal, ci de dragul unei persoane, sau pentru obținerea unui avantaj material.

Firește, ideea suferă. Cu aripile tăiate și legată de stâlpul indiferenței, ideea a devenit la noi ceva supărător și inutil. Atitudinile pro sau contra să iau nu de dragul ei și al adevărului, ci din calcul interesat, așa că problemele cele mai importante ale țării rămân nediscutate și necercetate în mod serios. Haosul în care ne aflăm astăzi în Ardeal este în afară de orice îndoială. Populația românească din acest colț de țară trăiește în cea mai cumplită ignoranță, desorientare și lipsă de idealuri. Hărțuită de politicieni în fața cărora ideile sunt simple unelte, a uitat că există sute și mii de probleme vitale, ce așteaptă de ani de zile soluții salvatoare.

N'ar trebui însă să uităm, că în orașele, orașelele și satele Ardealului, zeci și sute de mii de studenți, funcționari, orașeni, plugari, preoți, învățători, profesioniști liberi și muncitori de tot felul *așteaptă dela intelectuali o îndrumare* în aceste vremuri de desorientare, de materialism cras și demagogie interesată.

De 6 ani de zile, presa din Ardeal a dovedit prin nenumărate articole anoste și somnifere, meritele și scăderile a câțiva oameni politici, deși cititorul este — sau ar trebui să fie — foarte puțin curios de ce-a făcut, ce n'a făcut și ce vrea să facă politicianul pierdut în calcule electorale și combinațiuni țesute cu șiretenie.

Opinia publică românească din Ardeal, cere să fie îndrumată și călăuzită, iar îndrumătorului și călăuzelii cere nu floricele de stil și oratorie, ci suflet și dragoste de adevăr și progres.

Este mare și grea sarcina educatorilor de masse, mai ales că va trebui să înceapă totul dela început. Dela unire până astăzi, massele — în cea ce privește educația — au fost lăsate în părăsire și în loc de cultură și conștiința națională, au fost hrănite cu minciuni primejdioase.

Mai întâi de toate va trebui să stărpim definitiv din sufletele noastre urăcioasele însușiri și lașitățile minoritare atât de adânc înrădăcinate, prin o educație corespunzătoare. Este inadmisibil că românii din Ardeal să-și mențină credința inferiorității etnice și culturale și atavica smerențe de slugă față de minoritari și presa lor.

Avem nevoie dacă nu de mentalitatea cuceritorului, cei puțin de cea a stăpânului. Sfiosul ardelen nu trebuie să uite că în afară de țărănime, câteva școli, bănci, administrație și baionete, n'avem nimic românesc în Ardeal, așa că se cere mai multă inițiativă și îndrăzneală când se pune chestiunea românizării și cuceririi definitive a Ardealului.

O altă lașitate... minoritară a ardelenului este că nu îndrăznește să sprijinească pe față elementul românesc, deși acesta a rămas până astăzi, destul de neîndreptățit și într-o situație destul de insuportabilă. Românul din provinciile alipite — până la cel mai umil funcționar — trebuie să simtă că în sfârșit, trăește în țara lui și că a devenit elementul pe care se razimă întreaga clădire a statului. Dacă nici românii nu sunt mulțumiți în România mare, pe cine să contăm când va trebui să apărăm frontierele cu prețul vieții noastre? Toate națiunile din lume își favorizează fiii lor, numai noi găsim de rușinoasă favorizarea elementului românesc din Ardeal, cu toate că, de cele mai multe ori, el a rămas, față de minoritari, în vechea inferioritate de subț ungarilor.

O altă chestiune în privința căreia nu se face nimic, este problema de capitală importanță a orașelor din Ardeal și a creierii unei puternici burghezii românești, inexistentă astăzi și fără de care, industria, comerțul, cultura Ardealului se vor menține strâns legate de cele ale Ungariei.

Mai trebuie să se restabilească odată în Ardeal vechea încredere a populației în legi și în cei ce aplică legea. Nerespectarea legilor creiază în români o stare sufletească de indiferență față de viitorul și soarta României mari și alimentează iredentismul minoritarilor.

Mai presus de toate însă, populația din Ardeal cere să fie condusă de oameni cari nu ezită și știu ce vor. Vrea conducători cari știu să poruncească, având încredere în ei înșiși și în proprie lor memire.

Românii, în primul rând, țărănimea din Ardeal, pretind nu libertatea anarhiei precăvăduită de anume oameni zăpăciți și lipsiți de simțul realității, ci libertatea ce și-o oferă mâna de fer a unui poruncitor bine intenționat.

Numai un astfel de om poate pune capăt abuzurilor, anarhiei și să asigure liniștea muncii flecăruia.

Suntem sătui de obscurantism, prostie și lașitate. Am orbecat destul prin întuneriturile pădurilor fără cărare. Vrem să ajungem odată la luminiș...

CORNELIU I. CODARCEA

Săptămâna literară

Poetul Cotruș

— Creștinismul în poezia dlui Ion Pilat. — Năvala străinilor
la Fundația Principele Carol. —

Ultimul volum de versuri al dlui A. Cotruș „In robia lor“ afirmă talentul viguros, deplin format, al acestui poet original. Deși evadat din vechile tipare poetice, Cotruș nu este un rătăcit. Versul lui trunchiat nu e astfel pentru a ascunde, cu o originalitate lesne, lipsa de talent, ca la atâția alți sacerdoți ai poeziei nouă. Din potrivă, necesitatea de a frânge regulile consacrate e la Cotruș o poruncă a firii lui răzvrățite, mereu chinuită de balastul existenței, pe care o acceptă, o înțelege și o cântă. Intre aceste două tendințe opuse, poetul își găsește un echilibru de fond care îl menține omeneste poet cu exteriorizare inteligibilă și sugestivă.

„In robia lor“, poezia care împrumută numele său volumului, e însăși mărturisirea acestui legământ cu tot ceea ce-i alcătuiește existența

„Ce tainice, străvechi, nebiruite, vii porunci, haine
„Se războiesc în trudnicele-mi vine,
„De nu găsec un loc în care să mă simt la mine?..
„Ce blesteme
„Ce patimi fără nopți și fără număr,
„Mă sbiciuie, mă 'nvolbură, mă hărțuesc, m'apasă
„Mă prigonesc să merg,
„S'alerg,
„Să fiu deapururi și niciodat' la mine-acasă?

se 'ntreabă poetul, simțind năpădindu-i în vine întreg trecutul de strămoși, cari îl țin încheștat de pământul neamului lui, cu mii de rădăcini puternice.

Din materialul acesta al trecutului nostru, poetul își crează o originalitate a lui, care nu încetează să fie și a noastră:

„Din noaptea-mi mută, aspră așa cum alta nu-i,
 „Din casa mea pe care 'naintea nimănui
 „N'o 'nchid și n'o incui,
 „Intind o mână albă, de frate, orișicui,
 „Căci m'am născut să dărui, să mă dărui
 „Oricând și-oricărui;
 „Să-mi fac o sfântă lege din risipă,
 „Să mă clădesc cântând, cu fiecare clipă,
 „Cu fiecare clipă să mă nărui...

(Mă știu)

Influențat uneori de curente literare ale vremii, ca în „Minierul“, ca în „Sătul sunt de viață... și flămând“, Cotruș se menține totuși, datorită echilibrului său launtric, în limita inteligibilului. Când nu este subiectiv, încătușat în viața lui proprie de idei și sentimente, el poartă pentru alții durerile și năzuințele lor cu sinceritate și cu înțelegere.

Dar iată-l pe Cotruș în fața naturii. Poetul o simte și o redă așa cum e:

„Plâng vânturile...
 „Mâinii se joacă și nechează
 „Și pusta 'ntreagă plânge în dulcea după-amiază,
 „Iar epele robuste
 „Pasc leneșe 'n răcoarea nemărginitei puste...
 „Trec leneșe în soare, cu pași mărunți, superbi
 „Și din belșugul verde al fragedelor ierbi,
 „Brusc capetele mândre și le ridică-arare,
 „Ca niște voluptoase femei de viță mare...

(Pe pustă)

Pastelul e întreg, fără exagerări și fără banalități, fiindcă e văzut cu ochi de poet și este zugrăvit în câteva linii cu mână de artist.

În mijlocul naturii, cu care se identifică, Cotruș se desvăluie pe el, cântând muntele ispititor de culmi, cântând pădurea veșnic înlănțuitoare, cântând câmpia nemărginirilor mărginite de frumuseți aieva. Și pretutindeni aceeași închinare gliei.

„Amiaza seamănă cu aur cald ogoarele
 „Spre car' mă'ntorc din drumuri lungi, picioarele...
 „În zare, la odihnă, plugurile
 „Și-aprind de odată fiarele ca rugurile...
 „Privesc în depărtări, și depărtările
 „Lacome'mi deschid, spre nicăiri, cărările...
 „Oriunde m'au purtat în viață vânturile,
 „N'am întâlnit bătând pământurile
 „Un loc mai drag ca tine, petec de pământ străbun,
 „Pe care mi au venit la leagăn, ursitoarele,
 „Pe care botezatu-m'a, întâia dată'n viață, soarele...

(Amiaza)

Citate elocvente s'ar putea lua din întreg volumul. „Firul de iarbă“, „Sunt frate cu bradul“, „M'am întrebat“, „Pe-aici a fost un codru“, „Ciocan să-ți fie vrerea“, sunt pagini de admirabilă simțire, de poezie sănătoasă, care va rămâne. Tradiționalismul nostru se regăsește întreg în acest poet original, sensibil, fără să se sdruncine în

credința lui de versul inegal al facturii poezilor, pentru că nu nouțatea aceasta de factură ne poate speria, ci cealaltă „noutate“, care nu spune nimic și care nu se trage din nimic.

* * *

Un alt poet, d. Ion Pillat, care în ultimul său volum de versuri, „Biserica de altădată“, desvăluie un aspect nou al talentului său bogat. Cântăreț al vieții ticnute de dincolo de zidurile unde se țopăe shimmy și se urlă jass-band, era firesc ca d. Ion Pillat să se apropie de creștinism.

Creștinismul dlui Ion Pillat e un creștinism de începător, dar meritul dsale e cu atât mai mare, cu cât e cel dintâi poet cult al nostru care își îndreaptă pașii constant către această minunată sursă de inspirație. Dl Ion Pillat localizează în mediul românesc povestea biblică. Tot astfel trebuie să fi făcut și primii creștini, cari încă nu puteau pătrunde sensul ideal al credinței, fără identificarea faptelor Mântuitorului cu mediul încunjurător.

Evoluția poetică a dlui Ion Pillat e foarte interesantă. Dela „Visări păgâne“ la „Biserica de altădată“ este desigur o cale destul de lungă, de care totuși conversiunea de astăzi a poetului se resimte. Creștinismul dlui Ion Pillat e încă păgân. Chiar acea transplantare a „Poveștii Maicei Domnului“ în mediul românesc trădează o concepție păgână a creștinismului său închinat spre materializare. Aceasta nu înseamnă că dsa nu va mai evolua, din potrivă.

Versurile dlui Ion Pillat sunt frumoase, sculptate parcă :

„Pe zări străvechi ca scoarte oltenesti,
„Tesute'n flori și paseri de-amurgire,
„Pe culmi te înălțai, să implinești
„Logodna cerului cu țara — mănăstire.

(Mănăstire).

Ele se impun cu aceeași perfecțiune pe care o au versurile unui alt poet creștin, Francis Jammes, cu care dl Ion Pillat se înrudește. Dar mai realist decât admirabilul poet francez, dl Ion Pillat dibuiește încă în jurul ideii creștine, oprindu-se la coaja lucrurilor sfinte și, adeseori, în atmosfera pe care isbuteste să o prindă, lovind crud cu înfățișarea aievea a realității. „Monahul la capre“ e de un realism prea crud, prea dureros. Ne recompensează însă „Cozia“.

Frumoase și bogate sunt deasemenea versurile în formă populară „Nașterea Domnului“ și prima din cillul „Morții“. Și dacă n'ar fi așa de supărător materialismul din celelalte versuri creștine, care poezie din volumul acesta a dlui Ion Pillat n'ar fi frumoasă? Ideea creștină însă nu câștigă nimic din versuri ca acestea:

„Micul Isus tot râdea făcând haz —
„lute îi trase Maria marama pe obraz

„Pruncii să nu i-l deoache cel Crai Baltazar
„Pe când cu ochi lacomi Iosif cântărea orice dar.

* * *

Revista „Cosinzeana“ relevă un caz dureros: Fundația Priucipele

Carol începe a se năpădi de străini. Secția cinematografică a acestei instituții de cultură națională e aproape în întregime în mâini străine, și la centru și în Ardeal. Un subdirector dela conducerea centrală a secțiunii se numește Posmantir și or mai fi și alți Posmantiri acolo. În Ardeal conducerea secției cinematografice o are un oarecare domn Moldovan, armean maghiarizat, care nu știe boabă românește; iar toate concesiile de cinematograf ale fundației sunt date la străini.

Relevând aceste fapte „Cosinzeana” spune:

„Faptele pe cari le relevăm aici, ne dor pentru prestigiul Fundației și dragostea ce i-am purtat, dar tocmai pentru bunul ei renume și pentru încrederea ce trebuie să ne inspire le punem în atenția celor în stare să le înlăture cât mai curând. Căci lumea se va întreba, după ne întrebăm și noi, n'a găsit Fundația atâția români câți îi trebuie pentru buna funcționare a secției sale cinematografice? Sau cred conducătorii ei de astăzi că e un lucru așa de greu cinematografia încât nu poate fi făcut de români? Noi știm un ziarist român, și încă nu dintre cei mai străluciți, care a făcut la Timișoara adevărate minuni organizând și conducând cinematografele comunale. Câți scriitori siliți să facă necontentit anticameră pe la ușile ministerelor pentru a „ciupi” o miserabilă subvenție, nu și-ar fi găsit în această îndeletnicire un mijloc onorabil de trai, dacă Fundația ar fi apelat la ei? Câți ziaristi și câți profesori de fizică dela liceele secundare din cuprinsul Ardealului n'ar fi primit bucuroși să conducă cinematografele Fundației, creindu-și astfel o frumoasă ocupație laterală? De ce nu s'au gândit conducătorii Fundației la aceștia și s'a dat pe mâna Pasmatirilor și a Moldovanilor de dubioasă proveniență? O călătorie de studii în Elveția a Moldovanului clujan a costat 500.000 lei, ni se spune. Cu această sumă puteau fi trimiși cinci români, cari și-ar fi îmbogățit cunoștințele și în alte domenii, nu numai buzunarele.”

Acelaș lucru se petrece cu organizarea chioșcurilor de ziare din găurile Ardealului, încredințată aceluiaș domn Moldovan. Intenția „Fundației” era să asigure publicațiilor românești o mai bună desfacere! Cum se va putea însă realiza această bună intenție când ea este pusă în aplicare de un om, care n'are nimic comun cu cultura și nici cu cultura românească, și care dela început s'a înconjurat de străini. Organizarea chioșcurilor „Fundației” a trecut astfel dela Moldovan la firma evreo-maghiară „Consum”, care desigur că nu va avea nici un interes să desfacă mai bine publicațiile românești decât cele maghiare.

D. I. CUCU

INSEMNĂRI

Dușul. D. Ionel Brătianu a trimis la Sovata pe cel mai puțin abil reprezentant al său, ca purtător al cuvântului liberal, la pregătirea constăturilor pentru viitoarea fuziune cu nașionali. E vorba de d. N. N. Săveanu, care a făcut unele afirmașuni ce nu pot constitui un îndemn, ci din potrivă. Aceasta inseamnă că liberalii nu sunt chiar atât de aștiași pentru fuziunea cu partizanii dlui Maniu și că nu sunt de loc dispuși a face concesiuni largi și avantajii suculente.

De altfel e normal să fie așa.

Când atitudinea dlui Maniu este cunoscută ca ostilă fuziunii, când trecutul său e plin de *pertractări* molăi și tergiversante, în care încerca să îmbete cu apă rece pe adversari, cum s'ar putea preta liberalii la o fuziune rapidă și categorică?

D. Săveanu a spus: „*partidul liberal este o biserică în care oricine poate*

intra să se inchine dar în altar servesc numai preoșii”.

Cum liberalii au preoșii și încă mulți, accesul altarului e baricadat. Proaspeșii convertișii sunt condamnașii la o lungă ucenicie până când, târziu de tot, harul Domnului se va coborî peste capetele lor umilite prin ungerea săvârșită de mâinile grășulii ale lui C. Alecu sau alt constantinesc.

„D. Brătianu nu poate veni la Sovata. Trecutul și ascendența sa politică nu-i permit aceasta. Cine vrea să vorbească cu dlui să meargă la Florica”. Așa vorbit-a... Zaratuștra prin gura dlui Săveanu.

Atitudinea și vorbele d. Săveanu vor fi un duș rece făcut la băile termale de la Sovata.

Este aceasta un punct de câștig pentru d. Maniu. Ce zic oare fuzionarșii?

Bagatelizarea lui Charles Maurras. Nu există scriitor, poet, filozof

care să fi fost mai bagatelizat, ori când, în orice țară, ca poetul, filozoful și politicianul Charles Maurras, directorul „Acțiunii Franceze“, astăzi, în România.

Charles Maurras e într'adevăr un paradox al timpului, nu numai o revelație dumnezeiască în realitatea politică și socială a Franței. Genial, așa cum numai popoarele latine pot să-și nască din sânul lor geniile reprezentative, — sintetizând pe o amănunțită înălțime de cugetare — simțirea și noblețea generațiilor în mijlocul căroră trăiesc. Pentru tinerimea Franței, Charles Maurras e un ideal. Strălucirea acestui ideal radiază în zările nesfârșitelor depărtări, se apropie de orice minte căutătoare a bucuriile intelectuale, o alimentează, o luminează, o innobilează. Dar îi și impune respect. Dar fiindcă orice paradox, vulgarizat la urma urmelor — cum spune Schopenhauer — se banalizează (observați câți ignoranți și câte mahalagioaice se folosesc în stilizarea unei prostii de relativismul lui Einstein de pildă) tot astfel și paradoxul Charles Maurras, supus în România procesului banalizării, iese bagatelizat ca o anecdotă armenească.

O, sunt atâția români, a căror fină și severă intelectualitate le impune un permanent respect față de spiritul Dumnezeirii, care se dezvăluie în mil de „chipuri și asemănări“ și îi menține într'o discretă rezervă și într'o izolare tăcută. unde voluptatea împărtășirii cu genialitatea înaltă, e și mai adâncă și mai fertilă. Dar pe aceștia nu-i vedem prin colțurile de stradă. Din singurătatea lor, ei transmit, poate neșoptit — ca pentru ei — un gând care aduce un corectiv de fond și de atitudine. De bunăseamă, nu de aceștia e vorba. Atragem atenția asupra meșterilor bagatelizării. Aceștia nu sunt simplificatori, — paradoxul chiar

simplificat, uimește. Aceștia sunt *con-rupători ai senzului, a esenței, a ideii* unui paradox fulminant. E mitocanul, mitocanul din cap și până în picioare, care intră, cu sufocanta pu-toare de dihor într'un ungher retras unde crini albi, răspândesc delicat și feciorelnic parfumuri fine pentru nări de rasă. Intră ca să impună, covârșind grațiozitatea crinilor, duhoarea sa in-necăcioasă.

D'vinul Maurras, în România n'a avut nici măcar soarta unei inevitabile vulgarizări; aici mitocanul „delimitator“, violatorul tuturor noutăților de gândire ale zilei de ieri, depozitarul poporului său jeg cerebral, i-a bagatelizat și senzul și esența și ideea doctrinei. D'vinul Maurras! doctrinei lui revelate și revelatoare i s'a pns o finalitate: *reiffismul* despre care vom vorbi cetitorilor noștri în numărul viitor.

„**Mustrarea**“ domnului Iorga. Le-a plăcut mult celor trei domni agitați de la „Cuvântul“ să vadă în cele publicate de d. Iorga în „Neamul Românesc“ o simplă mustrare bonomă. Nu cumva — datorită unei iluzii a impresionalității tactile — agitații în chestie au avut senzația directă a unei blânde și calde urecheli fizice, atât de obișnuită între părinți și fii rebeli?

În fond, „mustrarea“ dlui Iorga este un denunț. Evocarea de către d. Iorga a imaginii lui Erostrat, care pentru a-și cuceri o nemurire indiferent de valoarea ei morală, a aprins templul Dianei, una din cele șapte minuni ale anticității, arată că agitatea când „fascistă“, când „mussolinistă“ a celor trei muschetari roialști este o nebunie. Domnul Iorga, evident n'a avut în gând, și nimeni n'are dreptul să aibă gândul că nebunia micilor erostrăți ai „Cuvântului“, — dar mai ales

nebulia a doi dintre ei — este (fereste-ne Doamne să nu spunem într'un cias rău!) datorită acțiunii ticăloase a unor șopârlite palide, cuibărite în sânge, — o împrejurare, care admisă ipotetic, ar explica satisfăcător dromomania intelectuală ai bravilor mușchetari.

Domnul Iorga explică nebulia, de care vorbim, prin *semintellectualitatea* celor ce o au; dar o nebunie, care nu e de origină... palidă, e numită, în rândul categoriilor opacității mintale, cu numele înțeles de toată lumea: pro:tie. Astfel ideia dlui Iorga, scuturată de vestmântul ei literar e următoarea: eroștrajii sunt nebuni fiindcă sunt proști. Aplicată celor trei dela „Cuvântul“, propoziția se formulează astfel: semintellectualii ca să facă o nebunie, trebuie să se manifeste ca „ideologi“, „delimitatori“, „avantposiști“ ai cailor verzi pe pereți.

Unde e „mustrarea“ dlui Iorga? E un denunț și o acuzare — pur și simplu. Ne mirăm că d. Ianachie mai ales, care e om genial și a știut *ex nichilo* să facă *aurum* se mângăie să înțeleagă cu d. Iorga, în definitiv s'a apucat și a făcut — uite așa, pe degeaba, o simplă și o neimportantă mustrare.

E mai ușor să spui: sunt bandit, decât să declari: da, aveți dreptate — sunt un prosl!

Comedia dela Sovata. Ca în fiecare an, napoleonii partidul național s'au adunat la Sovata, căci pertractările, dacă te obișnuiești cu ele, se transformă în pasiune, de care nu te

mai poți debarosa nici chiar... în vellegiatură. De astă dată — ni se spune — este vorba de ceva cu totul serios. Steirea fondurilor fostului Consiliu Dirigent provacă îngrijorări. Și fruntașii naționali cu polițele în ne-regulă, sunt grăbiți. Bietul domn Maniu este silit să infrunte în fiecare zi asaltul disperat al partizanilor sătului de opoziție. Este cunoscută scenă când părintele Man i-a spus-o verde că „unde e turma acolo trebuie să fie și păstorul“, lăsând să se înțeleagă că d. Maniu nu trebuie să facă opinie separată, dacă partizanii vor unirea cu liberalii.

Pertractările cu liberalii — ca toate lucrurile din lume — au, și ele, desiluziile lor. Anume, d. Ionel Brătianu pare foarte puțin grăbit și nu le dă atenția dorită de naționali. D-sa s'a mulțumit să trimită la Sovata pe d. Nicușor Saveanu care a arătat naționaliilor că, în anul acesta, d. Ionel Brătianu, nu are nevoie de... băi la Sovata. Iar dacă dnii Iuliu Maniu, Alexandru Vaida, sau Mihail Popovici au să-i comunice ceva, n'au decât să poftească la Florica, unde vor fi primiți, firește, după toate obiceiurile ospitalității românești...

Se spune că naționaliile au fost surprinși de limbajul dlui Brătianu, care n'a avut delicateța să facă pe emoționatul atunci când dnii Sever Dan și părintele Man sunt dispuși să-i îndindă, iertători, mâna.

Și, drept răspuns, naționaliile jignite, au reinceput tratativele eu țărăniștili...

Așa răsbunare, mai rar...